

Asia: VN/10574/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

YIT Oyj:n lausunto

Suomeen on suunnitteilla poikkeuksellisen suuri määrä vihreän siirtymän investointeja. Toisaalta kysymys on esimerkiksi datakeskuksista ja vetyyn perustuvista teknologioista, toisaalta puhtaan energia investoinneista kuten tuuli- ja aurinkosähkötuotannosta, akkuteknologioista ja vaikkapa pienydinvoimaloista. Pelkästään datakeskusinvestointeja on suunnitteilla EK:n dataikkunan mukaan kaikkiaan 9,6 miljardin euron arvosta. Jotta investoinnit etenisivät toteutusvaiheeseen, tarvitaan pitkäjänteinen ja ennakoitava investointiympäristö. Nyt kaavailtu muutos sähkön verotukseen ei edusta ennakoitavuutta, vaan pikemminkin itse aiheutettua epävarmuuden luomista.

Tekoäly itsessään on keskeinen globaali teknologiamurros, joka koskee kaikkia toimialoja josta Suomella ei ole varaa jäädä syrjään. Pohjimmiltaan tekoäly perustuu laskentaan ja suurten data-aineistojen käsittelyyn. Tämä puolestaan vaatii datakeskuksia. Datakeskuksia on monenlaisia ja erilaisiin tarpeisiin. Niiden suunnittelu, rakentaminen, ylläpito ja käyttö luovat uusia työpaikkoja, myös alueille, jotka ovat jääneet paitsi kaupungistumisen ja osaamispohjaisen talouden tuomista hyödyistä. Käytön ja ylläpidon tehtävät edustavat vaativia teknisiä ylläpitotehtäviä, vastaavasti rakentaminen edellyttää korkeatasoista osaamista ja vaativien kansainvälisten menettelytapojen hallintaa. Kaiken kaikkiaan Työllisyysvaikutukset niin rakentamisen kuin huollon ja koko hankkeen elinkaaren aikana ovat merkittävät. Datakeskusten tuottamaa lämpöä voidaan hyödyntää kaukolämpönä.

Osa datakeskuksista tehtävistä operaatioista liittyy suoraan kansalliseen kilpailukyyn sikäli, että ne tuovat uusia mahdollisuuksia yliopistojen ja yritysten TKI-toimintaan. Esimerkkinä vaikkapa valtion erityisyhtiö CSC:n Lumi AI Factory Kajaanissa.

Vakaa, edullinen ja puhdas sähköntuotanto on siis perusedellytys datakeskusinvestoinneille. Uudet keskukset puolestaan edellyttävät investointeja tuuli- ja aurinkosähköpuistoihin. Ne taas edellyttävät mahdollisuutta kytkeytyä kantaverkkoon, jonka osalta valtion on huolehdittava riittävästä investoinneista ettei pullonkauloja synny.

Suomen talous lienee kääntymässä jonkinlaiselle kasvu-uralle. Merkittäviä investointeja on suunnitteilla huomattavan paljon. Jotta edes osa näistä toteutuisi ja auttaisi taloutemme pääsyä kunnolliseen kasvuun, sähköveron korotusta ei missään tapauksessa saa tehdä. Vastaavasti jos pelkästään datakeskusinvestoinnit jäävät tekemättä, kokonaisvaikutus Suomen BKT:een on 30 vuoden elinkaaren ajalta noin -10 miljardia euroa.

Kostiainen Juha

YIT Oyj - Juha Kostiainen; EVP, Urban development & ESG